

Др Милица Костић: ИНСТИТУТ ЗА ДРУШТВЕНО-
ЕКОНОМСКА ИСТРАЖИВАЊА - ИДЕИ 1965-2000;
Универзитет Црне Горе - Економски факултет -
Подгорица 2001.

Крајем 2000. године свечано је обиљежен јубилеј Економског факултета у Подгорици - четири деценије постојања и успјешног рада. Програмом обиљежавања овог јубилеја било је предвиђено да се уради и публикује посебна монографија о Институту за друштвено-економска истраживања, научно-истраживачкој јединици овог Факултета, основаној крајем 1964. године, а практично угашеној прославом овог јубилеја, након 35 година изузетно плодног и успјешног рада у области економских и других друштвених наука. Међутим, међу публикацијама штампаним за јубилеј није се нашла и монографија о Институту, већ је у веома скромним размјерама и спорадично, у публикацијама за ову прилику, помињан рад Института и његових сарадника, углавном као сегмента укупне активности Факултета. Не мирећи се са таквим одређењем управе Факултета, др Милица Костић, научни савјетник Института, као један од научних радника који је читав период постојања Института предано радио на изради бројних и разноврсних научних и стручних радова, прихватила се обимног и одговорног задатка да сама уради *монографију* о раду Института, убијеђена да на тај начин извршава своју моралну обавезу, остављајући

нам трајан докуменат о овој, на жалост, сада бившој, научно-истраживачкој установи.

Економски факултет у Титограду основан је 1960. године као прва високообразовна јединица у Црној Гори у оквиру Београдског универзитета. Након четири године рада Факултета, током 1965. године почео је са радом као научна установа у оквиру Факултета *Института за друштвено-економска истраживања*. Током 35-годишњег рада и развоја Институт је стасао у јединствену, незаобилазну и препознатљиву истраживачко-развојну и научну установу која је у значајној мјери допринио сила рјешавању бројних проблема текућег и будућег развоја Црне Горе.

Урађена монографија Институт за друштвено-економска истраживања - ИДЕИ (на српском и енглеском језику) састоји се из неколико јасно издвојених цјелина. У најкраћем року, према редосљеду излагања, дајемо њихов кратак приказ:

- У "Предговору", аутор је сажето и сликовито приказао развојни пут Института, од оснивања па до његовог гашења.

- Дио који се односи на Економски факултет садржи, у најкраћим цртама, развојни пут овог Факултета у периоду од 40 година, тако да читаоци који ни-

јесу имали увид у публикације објављене поводом јубилеја добију основне информације о овој високошколској установи, о оснивању, организацији, наставним плановима и програмима, органима управљања и о најзначајнијим показатељима развоја.

- У наредним дјеловима *монографије* аутор је усредсређен на детаљан приказ основних података о Институту. Оснивање и програмска оријентација Института приказани су у краћим цртама, а затим је описан начин обезбеђивања и формирање кадровског потенцијала Института. На крају овог дијела дат је преглед органа управљања Института и списак свих научних радника који су у времену његовог трајања били у радном односу.

- Посебан дио *монографије* чине био-библиографије научних радника који су радили у Институту, а које су преузете из публикације поводом јубилеја: *Четири деценије Економског факултета - Наставници, научници, сарадници, студенти*, Подгорица 2000. год.

- Посебан, по нашој оцјени и највреднији дио *монографије*, представља приказ научно-истраживачке дјелатности Института, која је била заступљена у првом реду у области економских и других друштвених наука (социологија, филозофија, демографија, право), а често је залазила и у друге области организовањем, уз помоћ бројних проблема. На крају овога дијела дат је преглед свих тема и пројеката рађених у Институту, финансираних од стране ресорних органа за науку Црне Горе, ресорних органа за науку СФР Југославије, као и оних који су финансирани од стране разних наручилаца. Из овог прегледа се види да је Институт у периоду свог постојања обрадио 81 пројекат - тему чије финансирање је било преко ресорних органа за науку Црне Горе, 25 пројеката - тема финансираних од органа за науку СФРЈ, као и преко 400 пројеката - тема финансираних од стране разних наручилаца (републичких органа, друштво-

но-политичких заједница, предузећа и др). По избору аутора, извршен је селективни избор, од 86 наслова, најзначајнијих пројеката - тема (књига, монографија, прединвестиционих студија, инвестиционих и развојних пројеката и др).

- На крају *монографије* у дијелу "Документација" дат је преглед и фотокопије основних докумената о оснивању и раду Института, а затим резимеи на српском, енглеском и руском језику.

Овако урађена монографија *Института за друштвено-економска истраживања - ИДЕИ*, по нашој оцјени, представља трајан и вриједан документ о настанку и раду једне изузетне установе у нашим условима, настале и опстале захваљујући великим напорима запослених, посебно њених челника, која је током релативно дугог и плодног периода нашег друштвено-економског развоја, одиграла значајну улогу и дала видан допринос укупном развоју нашег друштва. Сматрамо да ће за сваког добронамјерног читаоца бити довољно да прегледа приложени списак пројеката - тема обрађених у Институту и увјери се о плодном и сврсисходном ангажовању сарадника Института на стручно-научној обради бројних актуелних проблема и задатака. Објављене књиге, чланци и други прилози научних радника Института, што се види из приказаних био-библиографија, представљају вриједне радове из економских и других друштвених наука. То говори о преданом раду бивших радника Института који су уз рад на бројним пројектима интензивно радили и на свом личном усавршавању и стицању академских титула и научних звања. Такав однос сарадника Института према раду допринио је афирмацији Института, Економског факултета и економске науке у Црној Гори. Институт за друштвено-економска истраживања у једном периоду био је научна установа у Црној Гори са процентуално највећим учешћем сарадника

са највишим научним звањима. Такав Институт био је изузетно цијењен и уважаван од свих струковних и научних организација у нашој земљи и иностранству, што потврђује и чињеница да је једини из Црне Горе био чланица Конзорцијума економских института СФРЈ и Конзорцијума института друштвених наука СФРЈ.

На крају, уз захвалност колегиници др Милице Костић за несебично ангажовање и уложени труд да ову монографију уради и припреми за публикавање, упркос видном отпору оних од којих се то могло најмање очекивати и у којима ће њено повјављивање иза-

звати одијум, или можда осјећај кривице за непримјерен однос према једној афирмисаној установи која им је увијек била на услузи и подршци, користим прилику да монографију о, нажалост, бившем Институту за друштвено-економска истраживања, топло препоручим, посебно млађим научним и стручним кадровима, са жељом да им послужи као инспирација за плодан и сврсисходан стваралачки рад. Објављена монографија ће имати и посебну вриједност као трајан документ за изучавање научне, привредне и културне прошлости Црне Горе и Југославије.

Велко МАРТИНОВИЋ